

הערל פרק שמיני יבמות

עט.

עין משפט נר מצוה

צו א טו"ע י"ד סימן
של סעי' ז:
צח ב מ"י פ"י מהל'
אסורי צלה הלכה
כד יפ"ט הלכה י'
צט ב מ"י פ"י מהל'
ממרים הלכה ד:
ק ד מ"י פ"י מהל'
אסורי צלה הלכה כג:
כג:

תורה אור השלם

1. ויקרא המלך
לגבעונים ויאמר אליהם
והגבעונים לא מבני
ישראל הקוה בי אם
מיתר האמרי ובני
ישראל נשבעו להם
ויבקש שאול להחיותם
בקברות לבני ישראל
ויהודה: שמואל ב כא ב
ויאמר דוד אל
הגבעונים מה אעשה
לכם ובקוה אכפר וקרבו
את נחלת יי:

שמואל ב כא ג
3. ויאמר לו הגבעונים
אין לנו כסף וזרב עם
שאלו ועם ביתו ואין לנו
איש לתמית בישראל
ויאמר מה אהם אמרים
אעשה לכם:

שמואל ב כא ד
4. יתן להם שבעה אנשים
מבני ודועגונם ליי:
בגבעת שאול בחיור יי:
ויאמר המלך אני אתן:

שמואל ב כא ו
5. ולא ידבק בידך
מאומה מן החרם למען
ישב: וחקור אפו ונתן
לך רחמים ורחמך
והדבק באשר נשבע
דברים יי יח

6. ויאמר משה אל העם
אל תיראו כי לבקעבור
נסות אתכם בא
האלהים ובעבור תהיה
יראתו על פניכם לבלתי
תחטאו: שמות כ טו

7. כי ידעתיו למען אשר
יצאה את בני ואת ביתו
אחרי ושמרו דרך יי
לעשות צדקה ומשפט
למען יהבי יי על
אברהם את אשר דבר
עליו: בראשית יח ט

8. וחקר המלך את שני
בני רצפה בת איה אשר
ילדה לשאול את ארמני
ואת מפכשת ואת
חמשת בני מיכל בת
שאול אשר ילדה
לעדריאל בן ברולי
המלכותי:

9. וחקר המלך על מפי
ביתו בן ודוהן בן שאול
על שבעת יי אשר
ביניהם בין דוד ובין
יהונתן בן שאול:

שמואל ב כא ז
10. לא ימותו אבות על
בנים ובנים לא ימותו על
אבות איש בחטאו
ימות: דברים כד טו

11. וחקר רצפה בת איה
את השק ותטהר לה אל
הצור מתחלת קציר עד
תקר מים עליהם מן
השמים ואת תהיה השדה
ללל: שמואל ב כא י

12. לא תלין בקלותו על
העץ כי קבור תהיה
ביום ההוא כי קללת
אלהים תלין ואל תטפא
את אדמתך אשר יי
אלהיך: נתן לך

13. ויהי לשלמה שבעים אלף נשא סבל ושמונים אלף חצב בהר: מלכים א ה כט
14. ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד כי הם אנשי המלחמה ועבדו וישלשו וישירי רכבו
ופרשיו: מלכים א ט כב
15. ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל אחרי הספר אשר ספרם וידע אביו ויפצא מוא ודמשק אלף ושלש אלפים ושש מאות: דברי הימים ב ב טו
16. ויעש מהם שבעים אלף חצב בהר ושלש אלפים ושש מאות מנצחים להעביר את העם: דברי הימים ב ב יז
17. וספכם נשיכם ונדרך אשר בקרב מנצחין מחוטב עציך עד שאב מימיה: דברים כט י

18. ויהם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושאיבי מים לעדה ולמוזבן יי: עד היום הזה אל המקום אשר יתקור: יהושע ט כו

ארמוני ומפכשות. אלו מפכשות היה בן שאל ואמר ר"ת
דהוא היה רבו של דוד לאמר בפרק קמא דערכות (דף
ד. וס) שהיה מניש פני דוד בהלכה וגרסם דלל מפכשות שמו
אלא איש בעל שמו כי מפכשות בן שאל נקרא איש בעל דבדרי

הימים ולא כמה שכמו בספרים איש
בזשט שמו דלל מנינו בשום מקום איש
בזשט שנקרא מפכשות ואיש בזשט
נארג בתחלת מלכות בית דוד קודם
מעשה הגבעונים דליכא למימר

דמפכשות בנו של יהונתן היה רבו
של דוד דלותו לא מנינו בשום מקום
שנקרא לא איש בזשט ולא איש בעל
וא"ת ולמה לא חלק לו כבוד לרבו
לזקש עליו רחמים שלא יקלטנו הארון

וי"ל דשמה זקש ולא נענה:
ותמהו דה אר הצור. אומר
במדרש אל הצור
שהצדיקה (ט) עליו הדין ואמרה הצור
תמים פעלו: **דונגנר גרסי'.**

מדת שכירות דדון לזון מדה לאמר
בצבא צמא (ט) (דף ט: ו) וקר ליה (דף ט)
פפא: **ונתנינים** דוד גור עליהן.

גרש שמעמן פי' בקונטרס שגור
עליהן חמנות וכדכתיב והגבעונים לא
מבני ישראל המה וגו' כלומר אין
ראוין להדבק בישראל והשמה פריך

דמשה גור עליהן עדות ואסור משום
לא יהיה קדש ומשני דמשה לא גור
אלא להאור דרס ויהושע בזמן
שזהמ"ק קיים ומנינו למימר דלא

נאסרו בשום פנים משום לא יהיה
קדש כיון דלא גור עליהן עדות אף
בזמן שאין בית המקדש קיים ודוד גור
עליהן חמנות ולא שעזדם לכולהו

דרי ואמי שפיר הו' דליון צמתיים
תורת עדים דתנן באלו נעדות
(כמויות דף כט. וס) דהבא על הנתינה
יש לה קנס ואילו צבא על השפחה

תנן דליון לה קנס ואומר צירושלמי
אפי' משומרת שלא נבעלה ועוד דאם
יש צמס תורת עדות ליתסרו חרורי

בנתיני דמשומרת אסור צמסמה דלאמר
בנתיני עד ועליו בן חורין לישא
שפחה אין יכול וצפרק עשרה יוסמין

(קידושין דף סט.) קאמר דחרורי ומניני
מותרים לצבא זה צוה ועוד יי לפש
דכי פריך ולא עדות ממש משה

גור עליהן ומסתמא גור נמי שלא
יתחנתו צמס דליון נכון שיתחנתו צמס
כיון דנאלין כעבדים ודוד נמי נוכל

לומר דגור עליהן עדות כדי שלא
יתחנתו צמס והשמה פריך שפיר
דמשה גור עליהן ויחא השמה הו'

דקאמר צימ' ר' נקשו להמיר נמתיים
להפקיע שעבוד מהם ועל ידי כן
יהיה מותר להתחנתו צמס ומסיק

דחלק מוצח מי ימיר וכיון דלישמייר
בהן שעבוד של חלק מוצח אין הגון
לידבק צמס ופליגא דרבי חייא בר

אבא דלאמר חלק מוצח בזמן שאין
עדות של חלק מוצח אפילו לכשיבנה
דבגירותן אית להו חמנות ומנן (מכות דף יג.)

וכן לומר למאי דהוה צעי רבא
במתניתין ונראה לרבינו תס דדוד גור
עליהם שעבוד והא דקאמר לעיל ראו להדבק עם ישראל היינו להיות בני חורין כמותן אל חמנות אסור מדאורייתא והא דקאמר

צימ' רבי נקשו להמיר נמתיים לא להתחנתו צמס אלא להפקיע עדותם ואמר להם רבי חלק מוצח מי ימיר הלכך אין לנו להמיר
אפילו חלקנו שלא יסתח חלק מוצח ופליגא דרבי חייא בר אבא דלאמר חלק מוצח בזמן שאין בית המקדש קיים מותר ממילא צלל שום
המדה

תריסר ירחי שפא. ללו דוקא דהא קרוב לתלמן שני הוא שהרי סוף
שנותיו של דוד היה אלף לפי שאין דרך כבוד לספור אחר יב"ח אחר
שנתקבלו תנחומין על המה דלאמר צמועד קטן (דף כא:) אין לנו.
לצבוע לשאול ולציתו לא כסף ולא זהב כי אם נפשות ואין לנו להמית

בשאר ישראל כי אם צורעו:
והוקענו. תליה: **צאומה** זו.
ישראל: **הרחמנים** כו'. והני גבעונים
כיון דלא מרחמי איהן ראוין לידבק
בהן מיד גור עליהן דוד לכן נאמר

והגבעונים לא מבני ישראל המה:
ויחמול המלך. ואי צארו תליא
מילתא כיון דלא קלטו ארון מהו
חמולתו של דוד. ומשני שלא העבירו:

וכי משא פנים יש בדבר. וכי היה
לו לדוד לישא פנים צדיי נפשות היה
לא להעביר את כולן: **ואנשי משא**
פנים יש בדבר. הואיל וקלטו ארון

לא היה לו להמית אחר תחתיו: **ואל**
יתחלל שם שמים. שהיו האומות
אומרים אין אומה זו ראויה לידבק
בה שהרי פשטו ידיהם בגרים ליטול

מזוונותיהם ולא עשו בהן נקמה: **עד**
נאך מית עליהם. עד ימות הגשמים
לא ייתנו לקבורה: **דוגור.** שכירים:

אלא מהכא ויספר שלמה (אם) כל
האנשים וימלאו מהם וחמשים אלף
ויעש מהם שבעים אלף (נושא) סבל:
מחוטב עציך. מדקרינהו לחוטבי עצים

באנשייהו שמע מניה לאו בכלל ישראל
נינהו ולא בכלל גרים אלא עבדים
ועבדים פסולים נינהו וגבעונים

חוטבי עצים נינהו דלהכי אקרינהו
יהושע: **משה** גור עליהן להסור דרס.
על חוטבי עצים שהיו צימיו: **ויסנס**
יהושע. אלמא עבדים נינהו ויהושע

לדורות הצאים גור דכתיב (יהושע ט)
לא יכרת מכס חוטבי עצים: **בזמן**
שזהמ"ק קיים. דכתיב (סס) ולמוזבן ה':
חלקנו

נתך מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנוח עליהם יומם וחית
השדה לילה והא כתיב¹² לא תלין נבלתו על העץ אמר רבי יוחנן משום
רבי שמעון בן יהוצדק¹³ מוטב שתעקר אות אחת מן התורה ויתקדש שם

שמים בפרהסיא שהיו עוברים ושבים אומרים מה טיבן של אלו הללו בני
מלכים הם ומה עשו פשטו ידיהם בגרים גרורים אמרו אין לך אומה

שראויה להדבק בה כזו ומה בני מלכים כך בני הדיוטות על אחת כמה וכמה
ומה גרים גרורים כך ישראל על אחת כמה וכמה מיד נתוספו על ישראל

מאה וחמשים אלף שנאמר¹⁴ ויהי לשלמה שבעים אלף נושא סבל ושמונים
אלף חוצב בהר ודלמא ישראל הוו לא סלקא דעתך דכתיב¹⁵ ומבני ישראל

לא נתן שלמה עבד ודלמא¹⁶ דוגור בעלמא אלא מהכא¹⁷ ויספר שלמה כל
האנשים הגרים אשר בארץ ישראל [וגו'] וימצאו מאה וחמשים אלף

[וגו']¹⁸ ויעש מהם שבעים אלף (נושא) סבל ושמונים אלף חוצב בהר ונתנינים
דוד גור עליהם משה גור עליהם דכתיב¹⁹ מחוטב עציך עד שואב מימין

משה גור לההוא דרא דוד גור לכולי דרא ואכתי יהושע גור עליהו דכתיב
¹⁸ ויתנם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמוזבן ה' יהושע

גור בזמן שבית המקדש קיים דוד גור בזמן שאין בית המקדש קיים
בימי

בית המקדש קיים מותר ואם היו מפקיעין חלק עדה היו מותרים לגמרי ושז לא יחול שום עדות של חלק מוצח אפילו לכשיבנה
ואין נראה לרבינו תס דמדאורייתא אסורי צללו דלא תתחנתו כדמסיק רבא לעיל (דף עו.) דבגירותן אית להו חמנות ומנן (מכות דף יג.)

ואלו הן הלוקין הבא על הממורת ועל הנתינה ומיהו איכא למימר דנתינה אגב שיטפא דממורת נקטה וכן לומר למאי דהוה צעי רבא
למימר דבגירותן לית להו חמנות דככל דוכתא איירי בגירות גבי קנס ובעשרה יוסמין (קידושין דף סט.) במתניתין ונראה לרבינו תס דדוד גור
עליהם שעבוד והא דקאמר לעיל ראו להדבק עם ישראל היינו להיות בני חורין כמותן אל חמנות אסור מדאורייתא והא דקאמר
צימ' רבי נקשו להמיר נמתיים לא להתחנתו צמס אלא להפקיע עדותם ואמר להם רבי חלק מוצח מי ימיר הלכך אין לנו להמיר
אפילו חלקנו שלא יסתח חלק מוצח ופליגא דרבי חייא בר אבא דלאמר חלק מוצח בזמן שאין בית המקדש קיים מותר ממילא צלל שום
המדה

נחלה: דברים כא כג. 13. ויהי לשלמה שבעים אלף נשא סבל ושמונים אלף חצב בהר: מלכים א ה כט. 14. ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד כי הם אנשי המלחמה ועבדו וישלשו וישירי רכבו ופרשיו: מלכים א ט כב. 15. ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל אחרי הספר אשר ספרם וידע אביו ויפצא מוא ודמשק אלף ושלש אלפים ושש מאות: דברי הימים ב ב טו. 16. ויעש מהם שבעים אלף חצב בהר ושלש אלפים ושש מאות מנצחים להעביר את העם: דברי הימים ב ב יז. 17. וספכם נשיכם ונדרך אשר בקרב מנצחין מחוטב עציך עד שאב מימיה: דברים כט י. 18. ויהם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושאיבי מים לעדה ולמוזבן יי: עד היום הזה אל המקום אשר יתקור: יהושע ט כו.